

Violentar la pell (On és el meu cos? i el disseny del fer)

quadrndelesidees.press/violentar-la-pell/

June 5, 2015

Cos-Archive és un projecte d'investigació sobre el cos, la vivència i el record a través de la *performance*, la dansa, la fotografia i el disseny. En aquestes línies descriuré algunes de les fotografies, materials i idees utilitzades per la Júlia Coma en el seu procés de treball i que ha compartit amb mi durant més d'un any. Les fotografies descrites no es corresponen necessàriament amb les que il·lustren l'article.

A la fotografia s'hi veu una noia intentant desempallegar-se d'una xarxa de plàstic. Fa uns dies, la Júlia em va explicar que la model no sabia gaire com posar amb les seves peces. Ella li va preguntar com se sentia. La noia li va contestar que se les volia treure, que estava angoixada de portar-les. A la fotografia, mentre es treu de sobre la xarxa que l'oprimeix, la model fa el gest amb certa gràcia, gairebé com si fos una bona actuació. Patia les sensacions que la Júlia havia experimentat. Les seves peces posen el cos en relació amb l'espai, amb altres cossos i coses, recorren l'experiència del cos i el record, al cos, de la pròpia experiència. A la fotografia, la noia porta una peça de tul que s'arruga com la pròpia pell i deixa entreveure-la. S'hi intueixen també altres capes de material. Intento imaginar-me dins d'aquestes peces, intento també pensar el record que en tindria.

Fotografies de Júlia Coma i Màrius Martínez. Model: Alexandra Ciscar.

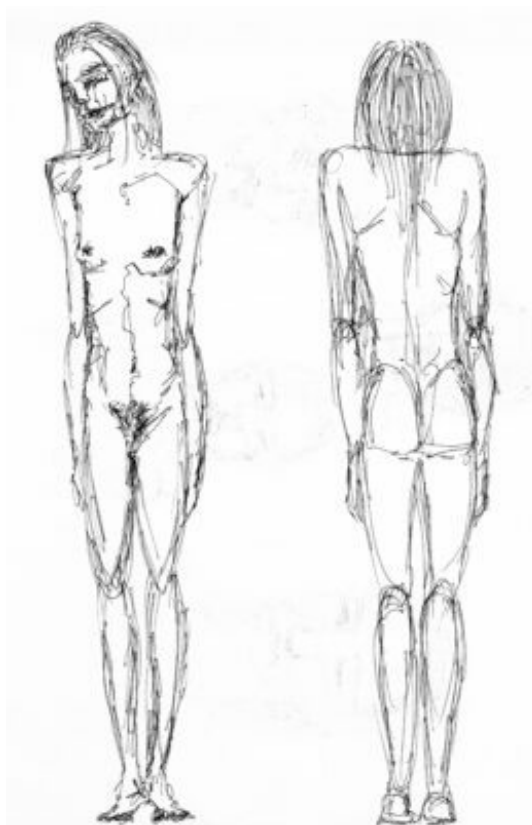
En una altra fotografia s'hi mostra la xarxa convertida en una peça individual. És difícil saber-ne la mida, a estones em sembla una escultura, o potser un vestit; de vegades em sembla una partícula microscòpica ampliada. Em recorda les imatges de restes arqueològiques, aquelles on es veu un regle al costat per saber-ne l'escala. La xarxa de fil de pescar incomoda el cos i fa brotar la consciència dels seus límits a qui la vesteix. La idea d'emprar el material amb aquesta finalitat va sorgir de la lectura del *Cos sense òrgans* de Guilles Deleuze i de la interpretació lliure d'allò que s'hi explica. Una lectura altament incòmoda que va precedir una digestió pesada. La xarxa és, també, fruit de l'experimentació amb el gènere de punt i les seves possibilitats, una estructura que permet mostrar el cos alhora que el limita.

En comptes del cuir —per «violentar la pell», diu—, la Júlia utilitza tires de cautxú, aspres, seques, de tacte i olor desagradable. Se les va trobar a uns magatzems de materials per a la construcció i les va incorporar al seu repertori de materials, que acumula en bossetes com si fossin proves d'un crim ordenades dins el laboratori.

Al seu laboratori també hi ha mercromina. La mercromina remet al cos ferit, un cos fràgil protegit per la tela de cotó que s'impregna de sang, de fluids i de la pròpia substància desinfectant. La Júlia va utilitzar la mercromina per tenyir alguns teixits de cotó que recorden embenatges i bates. El projecte és una mirada a la pròpia experiència, tacada de dolor i de sang.

Entre les fotos també hi ha una faldilla de tul que penja solitària sobre el mateix fons negre. No hi ha model ni la teatralització habitual, hi ha una faldilla que penja solemne però fràgil, com un obelisc de paper. La faldilla de tul comparteix amb l'estructura de punt de fil de pescar la seva semitransparència. L'acció sobre el cos, però, no és la limitació sinó l'exposició, el cos compareix desvestit i vestit alhora. La nuesa fa present la cultura i suposa certa pèrdua de control sobre el propi cos, és una forma de radicalització de la pròpia experiència que condueix de nou a la consciència de l'aparició. El cos nu sent el fred, sent l'espai buit que l'envolta i sent la mirada estranya.

Ara obro l'arxiu que m'ha enviat la Joana. Són unes il·lustracions que va fer per a la Júlia. Es tracta d'uns cossos nus sobre els quals la Júlia dibuixava les peces. Els dibuixos estan fets amb tinta vermella, amb línies tremoloses, insegures, expressives. Tenen els ulls ratllats i el cap lleugerament inclinat cap al terra. Es mostren rígids però no semblen avergonyits o maltractats, més aviat semblen estar resistint un gran pes.

Il·lustració de Joana Capella.

Entre les imatges, hi ha una jaqueta feta amb una manta tèrmica. Una vegada, tornant de l'escola, al mirar per la finestra del tren aturat a l'estació vaig veure un cos cobert. El vent feia aixecar suaument la manta tèrmica. Així com el cos, els materials també tenen memòria. La Júlia m'explica que cada cara de la manta, la daurada i la platejada, respon a una funció diferent, escalfar o aïllar. Ella també té un record. Recorda la manta que embolicava el cadàver d'un indigent a Sabadell l'hivern de 2012, recorda l'impacte al presenciar l'escena, recorda el material que protegia i alhora es mostrava desagradable en contacte amb el cos, massa prim, com un paper metàl·lic, fràgil i lluent.

L'experiència del propi cos a partir del cos de l'altre ha estat pensada i evocada amb metàfores, com el mirall de Lacan o el cos utòpic de Foucault. El cos esdevé ineludiblement matèric quan se'ns presenta rígid, davant dels nostres ulls, fred i pàlid, com l'altre jo del mirall; fet per fi de carn, com la visió deformada d'aquell qui besem amb els ulls oberts.

En una altra fotografia, la Júlia posa la jaqueta de manta tèrmica a la model. L'acció sembla una coreografia, una dansa compungida i sincronitzada, amb peus lliscant pel terra i mans expressives que es retorcen com arrels de ginseng. La Júlia feia dansa, o dansava. Les seves mans són expressives.

ORIOLO OCAÑA

Si t'ha agradat aquest article i vols rebre informació dels pròxims que publiquem, envia'ns el teu nom i el teu correu electrònic.

He llegit i acceptat les condicions establertes en l'[avís legal i política de privacitat](#).

Oriol Ocaña

Oriol Ocaña (Montcada i Reixac, 1987). Investigador, crític i comissari.

Membre del col·lectiu artístic Viuda De. Treballa com a docent a diversos programes en l'àmbit del disseny i l'art. A 'Quadern' condueix la secció "On és el meu cos?", i el disseny del fer" sobre disseny cos i performativitat.